

Governments have a particular responsibility to ensure that the full range of impacts of tariff and non-tariff barriers, both intended and unintended, is considered before putting them in place. This is essential if explicit policy objectives are to be met at the least cost and without unintended negative consequences. It is also essential in order to ensure that narrow special interests do not benefit at the expense of others. Experience has shown that even ineffective policies, once in place, are difficult to remove. The “first best” course of action is to avoid poor policy choices.

УДК 811.111:326.24

**WYBITNE OSOBY POLSKI. WISŁAWA SZYMBORSKA:
NOBLISTKA JAKIEJ NIE ZNAMY
ИЗВЕСТНЫЕ ЛЮДИ ПОЛЬШИ. ВИСЛАВА
ШИМБОРКАЯ: НЕИЗВЕСТНЫЙ ЛАУРЕАТ НОБЕЛЕВСКОЙ
ПРЕМИИ**

Гайбович А.И.

Научный руководитель: преподаватель Боровец О.И., БНТУ

Edward Balcerzan, poeta, profesor polonistyki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, po otrzymaniu Szymborskiej Nagrody Nobla zaczął zbierać materiały do książki o niej i zwrócił się do niej z prośbą, żeby pomogła mu ustalić prostą faktografię. Szybko okazało się jednak, że „zewnątrzną biografię” poetki znał chyba lepiej niż ona sama. I że udało mu się zrekonstruować niejedną z tych dat z jej życia, które jej samej już dzisiaj nic nie mówiły.

Wisława Szymborska urodziła się 2 lipca 1923 r. w Bninie.

W roku 1930 Wisława poszła do szkoły powszechnej w Krakowie, tam też przez 5 lat do Gimnazjum Sióstr Urszulanek. W ten czas zaczęła pisać wierszy. Ojciec płacił jej po 20 groszy za okolicznościowe i dowcipne wierszyki i wzmagał, żeby były zabawne: żadnych lamentów, żadnych zwierzeń. Dlatego do dziś ma na miłość do limeryków i zabawnych rymowanek. W swoich wierszach proponuje uśmiech zamiast łzy, złości, lęku, bo liczy, że człowiek z poczuciem humoru nigdy nie przegrywa do końca.

W czasie wojny dalej uczyła się na tajnych kompletach. Ponieważ było wiadomo, że Szymborska miała dryg do rysunków. Jan Stanisławski, który w czasie wojny uczył angielskiego na kompletach, poprosił ją, żeby zrobiła mu ilustracje do książki „First steps in English”. Podręcznik był znany i używał się jeszcze kilka lat po wojnie.

W roku 1945 rozpoczęła studia polonistyczne a rok później socjologiczne w Uniwersytecie Jagiellońskim, ale rzuciła je dla pracy zarobkowej w redakcjach czasopism kulturalnych. Od roku 1953 była kierownikiem działu poezji w krakowskim „Życiu literackim”, gdzie też powadziła rubrykę „Poczta literacka” i zaczęła swój felieton „Lektury nadobowiązkowe”.

Jej debiut to wiersz „Szukam słowa” opublikowany w 1945 r. w „Walce”, dodatku literackim do „Dziennika Polskiego”.

Jej książkowy debiut przypada na pełnię stalinizmu. W wydanym w 1952 roku tomiku „Dlatego żyjemy” tytuły wierszy mówią same za siebie: „Do matki amerykańskiej”, „Młodzieży budującej Nową Hutę”, „Lenin”, „Na powitanie budowy socjalistycznego miasta” i inne.

Istotne cechy poetyki Szymborskiej ujawniły się już w pierwszych tomach i jej własny styl jest tam rozpoznawalny, ale w pewnym sensie dopiero popaździernikowy, z roku 1957 (Kraków), tom „Wołanie do Yeti” stał się właściwym debiutem poetki, która tym tomem podbiła czytelników na zawsze. Każdy tom od tego czasu zawierał co najmniej jeden wiersz, przeważnie więcej niż jeden, który stawał się sławny. Z „Wołania do Yeti” były to wiersze: „Z nie odbytej wyprawy w Himalaje”, „Nic dwa razy się nie zdarza”, „Atlantyda”, „Dwie małpy Bruegla”, a więc niemało.

3 października 1996 roku Szymborska otrzymała wiadomości o przyznaniu jej Nagrody Nobla “za poezję, która z ironiczną przyczyną pozwała historycznemu i biologicznemu kontekstowi ukazać się we fragmentach ludzkiej rzeczywistości”. Kiedy po otrzymaniu Nagrody Nobla oblegli ją dziennikarze, usłyszeli, że laureatka nie lubi odpowiadać na pytania dotyczące jej życia i nie rozumie ludzi, którzy zwierniają się wszystkiego.

Z tego czasu mijało wiele lat. Szymborska do dziś żyje i pracuje w Krakowie. Otrzymała wiele nagród literackich i innych:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1974);
- Nagroda Kościelskich (1990);

- Nagroda Goethego (1991);
- Nagroda Herdera (1995);
- Nagroda Nobla w dziedzinie literatury (1996);
- tytuł Człowiek Roku tygodnika Wprost (1996);
- Honorowe Obywatelstwo Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa;
- Dziecięca Nagroda SERCA za pomoc dla świdnickich dzieci;
- Order Orła Białego.

Pisze Szymborska rzadko i tylko wtedy, kiedy wie, że ma ludziom coś ciekawego do powiedzenia. Za swoje życie wydała więcej za 20 tomów z wierszami. Ostatni to tom wierszów „Tutaj”. Wbrew skromności i żartobliwości tej poezji jej program jest maksymalistyczny. Szymborska usiłuje opowiedzieć przygodę naszego bycia „tutaj” - na ziemi. W wierszu tytułowym odwraca stereotypowe proporcje rozpaczy i zachwytu, przewrotnie sięga po argumenty za byciem tutaj. Pisze o niszczycielskich żywiołach, które jednak „męczą się łatwo”, o wojnach, „między którymi zdarzają się przerwy”, i o darmowej wycieczce „w karuzeli planet”, którą oferuje nam Ziemia.

Szymborska uchodzi za jedną z najwybitniejszych postaci w parnacie polskich poetów. Nie ma dziś na świecie tak mistrzowskiej poezji, zarówno na poziomie tekstu, techniki literackiej, jak i od strony filozoficznej. Często w jednym jej zdaniu można odnajdować coś, oczym myślisz pół życia. Czytasz i dziękujesz, że dane tobie te klucze pozamykanych drzwi.

Szymborska dość często posługuje się liryką maski, gdzie podmiotami są zwierzęta czy przedmioty (wierszy „Cebula”, „Rozmowa z kamieniem”, „Dwie małpy Bruegla”). Świadczy to o specyficznym podejściu Szymborskiej do świata ludzi jako jednego ze „światów możliwych”. Szymborska uważa, że człowiek nie powinien pysnić się jako ten „jedyne rozumny” gatunek, ale szanować całą rzeczywistość z jej różnorodnością.

Charakterystyczną postawą podmiotu lirycznego wierszy noblistki jest postawa zadziwienia się światem, zadawania naiwnych, prostych pytań, poruszania spraw, które wydają się już dawno rozpatrzone. W ten sposób autorka dąży do reinterpretacji świata, który wydaje się nam tak dobrze znany, a w jej wierszach jawi się jako tajemniczy, nigdy do końca niezgłębiony i ciekawy.

Na temat poezji Szymborska wypowiada się rzadko, prawie wcale. Odznacza, że dzisiejszy poeta jest sceptyczny i podejrzliwy nawet wobec samego siebie. Z niechęcią oświadcza publicznie, że jest poetą - jakby się tego trochę wstydził. Samaż Szymborska lubie mówić o sobie "poetka", wymawia to słowo bez wewnętrznych oporów, z jakąś nawet wyzywającą swobodą.

Kiedy zapytali ją co to jest natchnienie, odpowiedziała, że „natchnienie, czymkolwiek ono jest, rodzi się z bezustannego "nie wiem"”. Dlatego tak wysoko sobie Wisława Szymborska cenie dwa małe słowa: "nie wiem". Małe, ale mocno uskrzydłone. Poeta również, jeśli jest prawdziwym poetą, musi ciągle powtarzać sobie "nie wiem". Każdym utworem próbuje na to odpowiedzieć, ale kiedy tylko postawi kropkę, już ogarnia go wahanie, już zaczyna sobie zdawać sprawę, że jest to odpowiedź tymczasowa i absolutnie niewystarczająca.

Poeta dla niej to ten, kto zdolny jest tworzyć i w ten sposób odnosić zwycięstwa nad czasem. Ale poeta to także ten, kto umie się dziwić i umie stawiać pytania. Właśnie to i przywiodło Szymborsku do Sztokholmu, gdzie ludzi o duchu niespokojnym i wiecznie poszukującym nagradza się Nagroda Nobla.

УДК811.111:446.24

**WYBITNE OSOBY POLSKI. JAN PAWEŁ II: KAROL,
KTÓRY STAŁ PAPIEŻEM
ИЗВЕСТНЫЕ ЛЮДИ ПОЛЬШИ. ЯН ПАВЕЛ II: КОРОЛЬ,
КОТОРЫЙ СТАЛ ПАПОЙ РИМСКИМ**

Лукохво В.М .

Научный руководитель: преподаватель Боровец О.И., БНТУ

Jan Paweł II - to imię jest słyszane napewno każdym człowiekiem. Ono jest wpisane nie tylko w historii Kościoła, ale i w historii całej ludzkości. To jest Papież, znany w świecie jak obrońca życia i przyjaciel młodych, bojownik za sprawiedliwość i wierny syn swojej Ojczyzny.

W tej pracy są przedstawione podstawowe i najczęściej wydzielające się działania Jana Pawła II aby poznać i na nowo odczynić dla siebie jego życie i nauczanie.